

Gospodar, da bodo vsi ljudje pravočasno izvedeli, za kaj gre. Potrebno pa je, da vi, poštvalni in delavni agitatorji, v tem mesecu storite vse, da bo »Slovenski Gospodar« prihajal v vsako hišo!

Našim agitatorjem!

Vsako delo, ki je dobro urejeno, tudi dobro uspeva. Zato naj se po posameznih krajih tudi agitacija pravilno uredi, pa bo uspela. Eden najbolj delavnih in sposobnih bodi voditelj agitacije, za kar smo posamezne že posebej prosili. Ta naj dopisuje, pošilja nabrane naslove naročnikov in naročnino, pa naj tudi sprejema naša navodila, katera bo potem sporočil ostalim agitatorjem. Vsi poštvalni vzgojitelji ljudstva so se že odločili, da zastavijo vse svoje moči za razširjenje našega lista. Njim so se pridružili naši delavni možje in fantje, neustrašene mladenke in žene. Ne truda, ne časa ne štedijo, samo da za dobro stvar kaj storijo. Hvala in zahvala vam bodi javno izrečena!

Kako agitiramo?

1. Nič več odlašati! V vsaki župniji se naj čimprej zberejo agitatorji in agitatorice, ki so določene za posamezne okolišje. Na sestanku se naj domenijo, kako in kje bode posamezni agitiral in katero delo mora opraviti do prihodnje nedelje.

2. Bodite neustrašeni! Na agitaciji bodite pogumni, izpodbijajte razne ugovore, s katerimi se mnogi branijo, da lista ne naročijo. Dobra beseda bo vedno dobro mesto našla, to bodi tudi agitacijsko načelo. Ako ste kaj dosegli, boste itak veseli, ako pa odidete brez vidnega uspeha, vendar vaše delo ni bilo zastoj, ker ste storili nekaj za dobro stvar.

3. Kaj pa z nasprotnimi listi? Nasprotnih listov na splošno ne omenjajte, ker sploh niso niti vredni, da bi se o njih govorilo. Kjer pa zadenete na nje — pa te hiše so vedno bolj redke — tedaj resno odsvetujte naročanje teh listov! Vsako večje nasprotovanje, o katerem bi se vam zdelo prav poročati na sestanku, pa si zapomnite!

4. Vsako nedeljo obračunaj delo! Vsako nedeljo se zberite pri voditelju. Tam poročajte o uspehih, oddajte naslove naročnikov in naročnino. Pri tem pa je paziti posebno na to-le: Pri vsakem naročniku zapišite, ali je dosedanji (star) naročnik, ali pa se naroči na novo. Nov naročnik je tisti, ki pri naročanju lista ne prejema. Vsi naročniki »Slovenskega Gospodarja«, tudi taki, ki so že plačali naročnino naprej, dobijo v tej številki položnice.

5. Izpolnite naročnikom položnice! Ako veste, da kateri naročnik želi, da mu izpolnite položnico, ustrezite mu! Dosedanjemu naročniku napišite na srednji del položnice »star«, drugemu pa »nov«. Ako je le mogoče, naj se vsako nedeljo po božjih službah v posebnem prostoru blizu cerkve spisujejo položnice za »Slovenskega Gospodarja«, katera naj potem naročniki sami nesejo na pošto, ako je blizu, da imajo odrezek kot potrdilo naročila.

6. Oskrbimo list tudi revnejšim pristašem! Agitatorji naj pri svojem delu zberejo naslove takih pristašev, ki si sami ne morejo naročiti lista, pa bi morda naročili skupno z drugimi. Enako bo potrebno, da agitatorji opozorijo naše gospodarske zavode in naprosijo naše premožnejše somišljenike, da prispevajo v ta namen.

7. Cena »Slovenskega Gospodarja« ostane dosedanja: Za celo leto 32 dinarjev, za pol leta 16 dinarjev, za četrt leta 8 dinarjev. Plačuje se vnaprej.

Naši nasprotniki pravijo, da naši agitatorji niso več tako živahno delavni in da bodo prav lahko razširili svoje liste po vsej Sloveniji. Mi pa vemo, da se ti motijo in da jim boste že vi, naši zvesti in neutrudljivi delavci za našo sveto stvar, pokazali, kako so se motili. Zato pričakujemo prav razveseljivih vaših poročil in vas iskreno pozdravljamo!

Dr. Anton Korošec, načelnik SLS.

Dr. Anton Jerovšek, načelnik agitacijskega odbora.

in se zaničljivo obrnil v stran. Po kratkem posvetovanju mu je rekel poglavar, ki je govoril doslej:

»Mojemu bratu se je očitala laž. To žali njegove prijatelje. Naj se izkaže, da je govoril resnico. Dajte mojima ujetnikoma puške, da z dejanjem pokažeta, kdo izmed njiju je prava Dolga puška.«

Zviti lisjak se je delal, kakor bi ne čutil nezaupanja, ki je bilo skrito v tem predlogu. Prikimal je, ker je bil prepričan, da bo ta poizkušnja potrdila njegove besede.

Moža, ki sta oba hotela biti Dolga puška, sta dobila vsak svojo nabito puško. Kot cilj so jima dali lončeno posodo, ki je stala nekoliko oddaljena na obsekanem drevesu. Heyward se je moral natihiem smejati, da bo v streljanju tekmoval z možem, ki mu je že tolikokrat dokazal, kako dobro zna meriti. Kljub temu je bil odločen, da bo naprej igral vsiljeno mu vlogo. Ustrelil je prvi. Vesel krik med gledalci je naznanjal, da ni zadel daleč proč od cilja, komaj dva palca proč od posode.

Namesto da bi tudi on pomeril, pa je Sokol ves zaničljivo mirno stal, dokler ga mlad Indijanec ni udaril po rami, rekoč, naj strelja.

Sokol pa je dvignil puško, jo zavihtel po zraku in zaklical Magvi:

»Čuj me, Huronec! Lahko bi te zdajle za vedno napravil neškodljivega. Ni ga človeka, ki bi mi mogel zabraniti. Sokol, ki plane na goloba, ne zadene svojega cilja bolj gotovo, kakor bi moja krogla zadela tvoje hinavsko srce, ako bi hotel. A zakaj ne storim tega? Ker mi je to prepovedano kot belokožu. S tem bi druge, ki so nedolžni, spravil v nesrečo. Ako imaš boga, zahvali se mu na kolenih. On je tisti, ki te čuva.«

Tišina je nastala na te besede. Vse oči so bile obrnjene v Magvo. Ta pa je stal nepremičen, kakor bi ga ne brigale lovčeve besede.

»Ako je beli mož res vojščak, ki hoče biti, naj sedaj pokaže«, je nazadnje rekel poglavar.

V tem hipu pa se je lovec tako glasno zasmel, da se je Heyward prestrašen zdrzil. Kaj takega še nikdar ni slišal iz njegovih ust. Obenem pa je Sokol kakor naključno izpustil puško, da mu je padla na levo roko. Takoj nato je počil strel. Lončena posoda se je razletela na tisoč koscev. Sokol pa je zaničljivo puško vrgel od sebe.

Prve opombe k drž. proračunu.

Uzunovič-Radičeva vlada je pred kratkim predložila Narodni skupščini nov proračun za gospodarsko leto 1927—1928.

Gotovo je proračun najznačilnejše delo za vsako vlado, kajti iz njega se razvidi, kako gospodari vlada, kako in katere davke pobira, kako te davke uporablja in kako upravlja tudi državno premoženje, recimo gozdove, rudnike, železnice itd.

Lansko leto so posebej Radičevci povsod naglaševali, kako bodo zmanjšali bremena, kako bodo z vestnim, poštenim in skromnim ter štedljivim upravljanjem zamogli znižati vse izdatke ter zboljšati vse naše gospodarske razmere.

Novi njihov proračun postavlja na laž vse njihove obljube in zagotovila. Proračun znaša namreč 11 tisoč 690 milijonov dinarjev, ali zaokroženo: 12 milijard dinarjev. Navidezno je torej za 814 milijonov dinarjev manjši, kakor je bil lanski, v resnici pa je ostalo vse pri starem.

Bremena ostanejo ista.

Novi proračun v finančnem zakonu določa tudi vse vrste in višino davkov. Najbolj kratko povemo glede tega, da ostane vse tako kakor lani. Za Slovenijo in za ostale kraje se predvideva, da mora iste davke in isto višino davkov plačati, kakor je to bilo lani. Niti vinarja ni odnehala Radič-Uzunovičeva vlada. Ostane torej isti zemljiški davek, ista osebnina dohodnina, isti davek od dela, isti vsi drugi direktni davki, pa tudi vse iste doklade. Torej nobenih milosti, nobenih olajšav! In naši davčni uradniki bodo morali pod bičem g. delegata dr. Šavnika stiskati in pritiskati še veliko bolj kakor do sedaj, ako se bode hotel dr. Šavnik pohvaliti pri g. finančnemu ministru, da je iz težko prizadete Slovenije izprešal iste svote.

Pa tudi glede indirektnih davkov gg. Radič, Pucelj in Uzunovič niso odnehali prav nič. Dohodke iz monopolov (tobak, sol, petrolej itd.) bodo pobirali iste, takse ostanejo iste, trošarina ista in način pobiranja in kaznovanja po teh zakonih ostanejo isti. Niti ene olajšave v bremenih torej ta novi predlog ne predvideva!

G. Radič s svojimi tovariši po Hrvatskem in po Sloveniji govori, kako je rodil njegov sporazum »najlepše plovce«, da je sedaj ljudstvu dobro. Mislimo, da nihče ne občuti te dobrote razen njega samega. Če je g. Radič s Puceljem res tak prijatelj ljudstva, zakaj pa ne olajša bremen, zakaj ne gospodari boljše, da bi zamogel znižati naravnost neznosna bremena?! Zakaj ne predruži vsaj načina pobiranja davkov v Sloveniji in na Hrvatskem?! Se nikdar ni nobena stranka tako grdo prevarila ljudi, kakor so varani in razočarani sedaj. Več kot poldrugo leto je ta gospoda na vladi. Za dva proračuna so odgovorni in med pametnimi ljudmi ne more biti človeka, ki bi jim zamogel pripisovati še resnost, voljo in zmožnost, da zboljšajo v državi razmere. Kdor pa ne zna, ne more in celo noče držati tega, kar je obljubil, ko ima priliko, da to stori, ta pač ne zasluži zaupanja ljudstva.

(Dalje prihodnjič.)

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Davčni načrt v davčnem odboru sprejet. O tem načrtu, ki bi vsaj na papirju prinesel zjednačenje davkov, bomo še posebej govorili.

Nov zakon o vrhovni upravi. V zakonodajnem odboru se je začelo sklepati o raznih naslovih in delokrogih naj-

Gledalci so obstrmeli ob mojsterskem strelu. Kmalu pa se jih je oglasilo nekaj trdeč, da je lovec samo po naključju zadel tako dobro. Njim se jih je pridružil čimdalje več. Tudi Heyward je bil tega mnenja. Sokol pa se je razvnel.

»Naključje?« je vzklilnil. »Potem nama zopet dajte orožje in naju postavite v gozd. Potem boste videli, kdo zna najboljšo meriti z varno roko.«

Zopet so jima dali puške.

»Majore«, je rekel Sokol, »ali vidite tisto bučo, ki visi tam-le na drevesu? To vzameva na muho. Glejte, da jo zadene.«

Buča je bila posoda, kakršne so bile v navadi med Indijanci in je na jermenu visela s suhe smrekove veje, več kot še enkrat toliko oddaljena od strelca kot prva posoda. Heywardu je bilo čudno pri srcu. Popolnoma je pozabil, v kakih razmerah se nahaja. Navdajala ga je samo želja pokazati, da ni slab strellec. Z največjo pazljivostjo je nameril puško. Ko je bil ustrelil, je takoj priskočilo nekaj mladih Indijancev, da poiščejo kroglo. Tik mimo buče se je bila zapirala v drevesno skorjo. Z veselim krikom so rdečkastoči pohvalili strel.

Lovec pa se je pristrčno tiho zasmel.

»Ni bila slaba«, je rekel, »za vojaka kraljevske vojske. Ko bi bil jaz večkrat samo za toliko streljal mimo cilja, bi imeli Mingi še marsikatero vojščaka več. Upam, da ima lastnik te buče še več takih. S to-le ne bo več hodil po vodo.«

Pripravljen se je za strel. Eno nogo je postavil malo nazaj, počasi dvignil roko, s katero je držal puško, malo počakal in sprožil. Mladei so hlastno priskočili, a zaman so iskali kroglo. Porogljivo so to naznanili zborovalcem. Stari poglavar pa je zaničljivo rekel Sokolu:

»Ti si volk v pasji koži. Tvoj jezik govori bahavo, a tvoje roke so prazne. Z Dolgo puško hočem govoriti«, se je obrnil k Heywardu.

»Slepici!« je vzklilnil Sokol neustrašeno. »Ako hočete najti kroglo, preiščite cilj.«

Indijanci so strgali bučo z veje in jo vriskaje kazali gledalcem. Krogla je bila prodrila skozi odprtino posode in preluknjala njeno dno. Nihče izmed navzočih Delavarov ni več dvomil, kdo je prava Dolga puška.

višje državne uprave. Naša ministrstva, ki v smislu tega zakona ne bodo tako številna, pač pa bodo nekatera združena, bodo dobila nove naslove in nove delokroge.

Radič na kolenih. Če se kdo pred mogočnejšem vrže na kolena, potem je težko vstati in mogočnejša nadvladati. To čuti tudi Radič, ki tu pa tam med narodom katero pove, v Beogradu pa preklči, ki vladi s čim zagrozi, potem pa reče, da ga ne razumejo.

Kralj se povrne v Beograd, nakar pokliče k sebi voditelje raznih strank. Nekateri pravijo, da je vlada trdna, drugi, da je že v krizi. V bližnji bodočnosti bo pa padla v tem oziru končna odločitev. Iстина je, da je ta vlada nedelavna, da je pa končno v vedni negotovosti, ker jo na eni strani Pašić, na drugi Radič izpodkupujeta stalnost.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Vojaška premikanja na italijansko-francoski meji. — Francoske oblasti so dognale, da so se začela vojaška premikanja na italijanski strani državne meje. Francija se je zavarovala in poslala nekaj svojega vojaštva na mejo.

Rumunski kralj umira. Poročila iz Bukarešte pravijo, da je rešitev kralja Ferdinanda, ki je oče naše kraljice, nemogoča in da bo kralj podlegel težki bolezni raka. Na Rumunskem je vprašanje prestolonaslednika zelo pereče. Kraljica Marija, ki je šla v Ameriko, se vrača domov.

Pogajanja med slovaškimi poslanci in češko vlado za vstop Slovkov v vlado trajajo dalje, vendar je precej težko, ki jih še ni bilo mogoče odstraniti.

Revolucija v Albaniji. Poročila iz Albanije so javila v svet novo revolucijo. Ker pa so v tej mali državi medsebojni krvavi spopadi na dnevnem redu, se vsakokrat misli, da je že revolucija. Sedanja vlada je v 24 urah napravila red, kar pa je stalo nekaj človeških žrtv na obeh straneh.

Mussolini išče Nemčijo, zato se je s posebnim pismom obrnil na nemško javnost ter jo opozoril na sodelovanje z Italijo v gospodarskem in političnem oziru. Gotovo je ta Mussolinijeva poteza mali bavbar za Francijo.

Angleška — vodilna vesela. Na Angleškem se je vršilo posvetovanje iz vse veljanske angleške države zbranih državnih ministrov. V tej državi so številni narodi različnega jezika, plemena, vere. Ker pa angleška vlada daje tem narodom veliko svobode, so zadovoljni in je na ta način Angleška največja in vodilna vesela.

Kaj je novega?

Zločinski napad na avto-omnibus Maribor—Ptuj. — Avto-omnibus, ki vozi med Mariborom in Ptujem, bi bil v torek, dne 23. novembra, skoro postal žrtev zločinskega napada. Med vsemi Hajdoš in Skorba so položili neznani zlikovci čez cesto debel tram, na katerem bi se bil avto-omnibus sigurno ponesrečil, da ni šofer še v zadnjem trenutku opazil nevarnosti ter z vso silo avto zavrl. Avto se je ustavil tik pred tramom. Potniki se imajo zahvaliti šoferjevi spretnosti in pazljivosti za življenje. O napadu je bilo obveščeno orožništvo, ki zlikovce zasleduje.

Dva požara. Sv. Križ pri Ljutomeru je zadela dne 23. novembra velika nesreča. Ogenj je upepelil 10 poslopij. Predpoldne jih je pogorelo 8 v Bunčanih, kjer so baje zažgali otroci. Zvečer pa so lizali plameni v Lukavih dvema posestnikoma hiše in gospodarska poslopja. Revežem je pogorela krma in živila. Tako bodo na zimo brez strehe in jela ljudje in živina. V spodnjem delu župnije vlada veliko razburjenje, ker so našli pisanje, da mora pogoreti vsa vas. Zlobna roka je očitvidno na delu, ker se vrstijo požari v Cezanjevih in Lukavih. V kratkem času je zdaj to že tretji požar v teh dveh vaseh. — V soboto, dne 20. novembra, ob petih popoldne, je nastal v kozolcu ljuomerskega trgovca g. Franca Seršena požar, ki je prostrano poslopje,

»Zakaj mi je brat z lažjo hotel zamašiti ušesa?« se je poglavar obrnil k Dunkanu. »Misliš li, da je Delavar tako neumen, da ne razločuje pantra od mačke?«

»Delavari bodo videli, kdo je lažnjivec«, je odgovoril Heyward in pokazal Magvo.

»Dobro«, je odgovoril poglavar, »videli bomo, kdo nam hoče zamašiti ušesa. Rdeči brat naj govori, Delavari poslušajo.«

Pozvan, naj govori, je Magva počasi in dostojanstveno stopil v sredo kroga ujetnikom nasproti. Predno je odprl usta, se je še ozrl v resne obraze okrog stoječih Delavarov, kakor bi hotel z njih spoznati, kako naj obrne besedo. Potem pa je pričel govoriti, poslušajoč se kanadskega jezika, ki so ga umeli skoro vsi navzoči.

»Veliki duh, ki je ustvaril ljudi, jim je dal različne barve«, je pričel zvičajni Huronec. »Nekateri so bolj črni kot medvedje v gozdovih. Te je določil za sužnje in jim ukazal, naj delajo brez prestanka kot bobri. Slišite jih stokrat, kadar vleče veter od juga. Njih stokanje je hujsko od tuljenja bivolov na bregovih slane jezera, kjer so jih polni veliki čolni, ki prihajajo in odhajajo. Drugim je dal kožo, ki je bolj bela kot hermelin; tem je ukazal, naj bodo kupčevalci, plazeči se psi v pričo svojih žena in kruti volkovi proti svojim sužnjem. Temu rodu je dal zahrbtnje jezike divje mačke, strahopetno srce zajca, zvičajnost prešiča, ne pa lisice, in roke, ki so daljšje kot noge jelenova. S svojim jezikom maši ušesa Indijancem. Srce ga uči, da plačuje vojščake, ki se vojskujejo za njega. Zvičajnost ga uči, da grabi na kup dragocenosti vsega sveta. In njegove roke obsegajo zemljo od bregov slane vode do otokov velikega jezera. Bog mu je dal dovolj, a on hoče vse. Taki so blodilniki.«

Drugi so dobili od velikega duha kožo, ki je bolj rdeča in bolj leskeča kot sonce na nebu«, je nadaljeval in pokazal proti soncu. »Ti otroci so njegovi ljubljenci. Dal jim je ta otok z vsem drevjem in divjačino. Veter jim je naredil jase v gozdovih. Sonce in dež zorita njih sadeže, sneg prihaja in jim pravi, naj bodo hvaležni. Kadar so bobri delali, so oni ležali v senci in jih gledali. Poleti jih je hladil veter, pozimi jih je grela kožušina. Ako so se vojskovali med sabo, so s tem hoteli pokazati, da so močje. Bili so pogumni, bili so pravični, bili so srečni!«

(Dalje prihodnjič.)

kakor tudi zraven stoječo kopico slame popolnoma upepelil. Ker je imel g. Seršen spravljeno v kozolec vse letošnje seno in otavo, kakor tudi slamo in so zgoreli pod kozolecem spravljeni vozovi in velika skladnica desk, ima g. Seršen okrog 100.000 dinarjev škode, ki pa je le deloma krita z zavarovalnico. Velika sreča za Ljutomer je, da je stal kozolec sam za sebe in precej daleč od vseh drugih poslopij, tako da se ogenj kljub močnemu vetru ni razširil, čeravno je kopica slame tlela še v nedeljo popoldne. Ker je bilo poslopje brez stanovalcev in zaklenjeno ter je začelo goriti v sredini od znotraj, ni dvoma, da je zanetila ogenj zlobna roka.

Za pogorelec pri Sv. Križu pri Ljutomeru. Poslanec dr. Josip Hohnjec se je z interelacijami obrnil na notranjega ministra, na kmetijskega ministra, ter nujno zahteval pomoči za pogorele v Buncanih in Lokavcih. Vlada ima dolžnost, da nakloni denarno in materialno pomoč tistim, katerim je požar povzročil toliko škode, odnosno uničil vse imetje.

Položnice so priložene današnji številki vsem, tudi takim, ki so že plačali naročnino. Naj si ti položnice prihranijo, drugi pa naj jo uporabijo za čimprejše poravnane naročnine. Ko položnice izpolnujete, napišite na srednji del, ali ste star (dosedanji), ali novi naročnik.

Zbor radičevskih zaupnikov. V soboto popoldne so imeli radičevci v Mariboru pri »Halbwidlu« zbor zaupnikov za mariborsko oblast. Udeležba je bila veličanska — točno 42. Umevno, da se je predsednik shoda Kelemina mlajši, sin poslanec, bridko pritoževal nad tolikim številom. Glavni govornik je bil Albin Prepeluh, ki je govoril programatični govor o kočevski železnici in o orožnih listih ter sporečil zborovalcem neverjetno vest, da so ga kranjski klerikanci naprosili, da bi šli radičevci skupaj s klerikanci. Bivši poslanec Štefan Dobnik je ogreval poslušalce za skupni nastop radičevcev s samostojnimi, z Nemci in demokrati. Za zvezo z Nemci se je zavzemal tudi predsednik shoda Kelemina. Ravnotako je povdarjal Prepeluh, da se je treba razgovarjati z Nemci za skupen nastop proti SLS. Dr. Rajar je predlagal, da se skuša doseči pri hrvatskih radičevcih, da bi oni kandidirali samo v Medjimurju, slovenskim radičevcem pa da bi prepustili Prekmurje.

Ormoški Rojs je sestavil takle bojni načrt zoper klerikance: Da dobimo glasove kmečkega ljudstva, moramo prvič postaviti take kandidate, ki bodo pri kmečkem ljudstvu vlekli, drugič pa se moramo vezati s katerokoli stranko; s kompromisom in privlačnimi kandidati bomo, tako je rekel, razbili SLS. Na shodu je seveda moral biti tudi uradnik, okrajni ekonom Stoklas iz Prevalja, ki se je tudi zavzemal za zvezo z Nemci. Govoril je še Lipovšek iz Maribora; navzoči pa so bili mariborski novepečeni radičevci dr. Kukovec in njegov tajni svetovalec dr. Novčan. Zborovanje je bilo žalostno — predznak bodočega izida volitev za radičevce. V Kočevju imajo radičevci kompromis z Nemci proti SLS. Dobro bi bilo, da bi tudi štajerski radičevci napravili tak kompromis.

Slike z evharističnega kongresa v Čikagu, lahko vidite danes v četrtki, dne 2. decembra, zvečer ob osmih v dvorani Zadržno-gospodarske banke, kjer bo predaval udeleženec kongresa g. profesor Bogovič. Ker je ta priveden ena največjih svetovnih, kar jih zgodovina pomni, in so slike te prireditve prav izredno posrečene, bo vsakemu žal, ki tega ne bo videl. Zato pa ne pozabite danes zvečer iti k temu predavanju!

Nogo si je zlomil. V soboto je mariborska prevozna tvrdka »Balkan« vozila premog za rusko šolo v Hrastovu pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Na povratku pa je voznik Vincenc Fučnik pri zaviranju voza tako nerodno stopil, da ga je zgrabilo kolo za desno nogo in mu jo zdrobilo. Poklicana mariborska rešilna postaja je ponesrečenca prepeljala takoj v bolnico.

Uboj in pretep na Bišu v Slovenskih goricah. Dne 25. novembra se je zbralo več fantov v hiši mladega posestnika Konrada Čeh v Bišu, kjer so obhajali god. Vsled zavživanja opojnih pijač so se skregali in je prišlo do krvavega pretepa, v katerega potekla je Franc Polanec iz Črmlenšaka sunil Stanislava Voglarja iz Nadbišca z nožem v prsa, da je obležal na licu mesta mrtve. Drugi trije Al. Vajdič, Franc Arnoš in Horvat so zadobili težke telesne poškodbe. To je sedaj v dobri 14 dni že tretji uboj v sodnem okraju.

Sv. Lenart, povzročen vsled neizmernega uživanja pijače in podivjanosti mladih ljudi, ki niso imeli med svetovno vojno prave vzgoje!

Razne novice od Sv. Barbare v Haložah. Drevo je ubilo Korparjevega viničarja in člana izobraževalnega društva Filipa Kolednik. — Umrl je v 84. letu starosta star naročnik »Slovenskega Gospodarja« Janez Arbejter, sodar in pesestnik. Umrl je tudi posestnik Jože Mlakar. Vsi trije doma iz Paradiža. — Dne 21. m. m. je priredilo izobraževalno društvo igro »Miklova Zala« v slovo odhajajočemu tajniku in voditelju društva z dobrim uspehom. — Dne 24. m. m. pa je bil poslovilni večer pri g. Zaveu, kjer smo se ginjaivo še enkrat poslovili od g. kaplana in on od nas, želeč mu obilo uspeha v organizacijah in v svoji službi na novem mestu. G. kaplan! Za Vami kličemo še enkrat: Bog Vam povrni Vaš trud in požrtvovalnost, ljubezen in dobre nauke! Mi ostanemo skupaj in nobena mrzla burja nam ne more škodovati pri skupnem društvenem delovanju. Mi bomo vodili društvo v katoliško-narodnem duhu tudi naprej, četudi se bo nam stavilo morebiti ovire.

Zopet dva vloma v okolici Slov. Bistrice. Okolica Slov. Bistrice ogroža že nekaj mesecev predzrna roparska tolpa, ki je izvršila že celo število velikih vlovov. Tolpa mora biti dobro organizirana, roparji so maskirani ter morajo imeti seboj konje in voz, na katerega naložijo oropano blago. Napadajo najraje trgovine. V noči od torka na sredo so oplenili trgovino Šifer v Laporjah pri Pragerskem. Vlomili so skozi okno ter znosili iz trgovine vse, kar je imelo večjo vrednost. Domačini so spali v prvem nadstropju nad trgovino. Roparji, bilo jih je kakih deset po številu, so opravičali svoj posel precej hrupno, da so prebudi otroka trgovca. Otrok je zbudil mater in ta je šla k oknu pogledat ter je opazila roparje na cesti. Ne da bi zbudila moža, je zgrabila za samokres ter ustrelila skozi okno. Mož je strel prebudil, vzel je ženi samokres ter streljal dalje na razbojnike, ki so z ognjem odgovorili ter obsuli okna s krogli. Padlo je okrog 50 strel, vendar roparji k sreči niso nič zadeli, dočim je eden strel trgovca pogodil nekega roparja ter ga ranil. Drugo jutro so našli na cesti celo mlako krvi, dočim ranjenca ni bilo nikjer. Njegovi tovariši so ga nesli s seboj. — Naslednji predzren rop se je dogodil v noči od četrta na petek sredi Slov. Bistrice. Roparji so oplenili trgovino Zagar. Odnegli so precej blaga v znatni vrednosti. Orožništvo je pridno na delu, toda vsa zasledovanja so bila dosedaj brezuspešna. Roparji so najbrže iz okolice Slov. Bistrice, ker dobro poznajo razmere pri posameznih žrtvah.

Ustanovila se je Posredovalnica dela za Prekmurje v Murski Soboti; poslovanje se začne dne 1. decembra 1926. Vsi delodajalci, ki rabijo delavce, hlapce, služkinje itd., naj se zgledajo osebno ali pismeno.

Posledice zadnje povodnji v Savinjski dolini. V noči do 21. na 22. novembra so naliivi povzročili novo povodenj. Voda sicer ni tako visoko narasla, kakor ob oktoberski povodnji, vendar pa je tudi sedaj napravila mnogo škode. Komaj je bil postavljen zasilni most čez Savinjo, že ga je znova odneslo. Izginile so tudi vse zasilne brvi med Lučami in Solčavo, ki so bile pred enim tednom dograjene kot začasno nadomestilo za mostove, odnešene ob oktoberski povodnji. Cesta je sedaj na mnogih krajih še bolj razdejana, tako da sedaj sploh ni mogoče več peljati z vozom iz Ljubnega v Luče, tudi če bi Savinjski most pri Lučah ne bil porušen; vozni promet med Lučami in Solčavo pa je bil že od predzadnje povodnji docela nemogoč. Nasip nad vasjo ob desnem bregu Savinje je povodenj te dni še bolj raztrgal. Prebivalci nižjega dela vasi so bili v velikih skrbih za svoje imetje. Balo so se da bo Savinja še bolj narasla ter si skoz pretrgani nasip napravila novo strugo. Katastrofa bi bila v tem primeru neizogibna in strašna. Ogroženih je bilo najmanj 8 hiš da jih voda odnese.

Pogrešani najden. Dne 23. novembra so našli pod okoli 150 m visoko skalnato steno Šmohorice ostanke od dne 14. junija t. l. pogrešanega učenca IV. razreda mešč. šole v Slovenjgradcu Antona Pogorevnik. Truplo je že popolnoma razpadlo in so se našle samo še kosti, ki so ležale raztrošene daleč naokoli, ter nekaj obleke in čevlji, po katerih se je ponesrečenca spoznalo. Njegovi zadnji ostanke so se položili v blagoslovljeno zemljo na pokopališču v Kotljah. Kako se je nesreča pripetila, ni jasno.

Drugi dan, v ponedeljek je bil v dvorani Zadržne gospodarske banke občni zbor, ki je pokazal, da Prosvetna zveza kljub vsem težavam, ki jih ima, napreduje in sicer veselo napreduje. Občni zbor je vodil predsednik dr. Hohnjec, ki je imel lep nagovor, katerega bomo še priobčili. Vsa društva, ki se zavežajo, kaj imajo v svoji Prosvetni zvezi, so poslala svoje zastopnike, ki so se udeležili tudi popoldanskega tečaja, ki je trajal do večera in še v torek popoldne. — Podrobnejše poročilo in pregled stanja Prosvetne zveze bomo v posebnem sporočilu objavili.

Ta dva dneva sta pokazala, da je prosvetno delo vredno ljubezni, vredno žrtve! Ljubimo ga, žrtvujemo se!

Muta. Orel na Muti priredi v nedeljo, dne 5. decembra igro »Zamujeni vlak« v petih prizorih v dvorani g. Deučman na Muti. Po predstavi nastopi Miklavž s svojim spremstvom. Odbor.

Št. IIj v Slov. goricah. Sv. Miklavž bo prišel v nedeljo, dne 5. decembra po večernicah na oder dvorane Slov. doma in bo obdaroval pridne otroke in dobre šentiljčane. Na sporedu je poleg zabavnih točk tudi otroška igrice »Tončkove sanje na Miklavžev večer«. — Darove bo sv. Miklavž zbiral v nedeljo od 1. do 3. ure v čitalnici Slov. doma.

Središče ob Dravi. Tukajšnja orlovska mladina priredi v nedeljo, dne 5. t. m. v Društvenem domu v Središču Miklavžev večer z zanimivim in pestrim sporedom. Poleg petja so na sporedu še deklamacije, govori in tamburaške točke, igra Sv. Miklavž, ter obdaritev otrok in odraslih po Miklavžu. Vsi, ki hočejo svoje otroke ali kogarkoli obdarovati, naj prinese darila lepo zavita z natančno označenim naslovom v nedeljo popoldne do 3. ure v Društveni dom. V pokritje stroškov se bo pobiralo od vsakega paketa malenkostno vsoto 1 Din. Začetek točno ob pol 6. uri zvečer. Otroci naj pridejo v spremstvu staršev. Vstopnine ni, ter se vabijo vsi, ki hočejo imeti zabaven in užitek poln večer. Odbor.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Točo smo obetali in nekateri rado vedneži in lahkovrneži so nam verjeli ter prišli 21. novembra v lepem številu gledat, kako se nam bo to posrečilo. Toče sicer niso videli, pač pa še lepše stvari na društvenem odru. Škoda, da bomo čez zimo morali zapreti radi mraza Pergerjevo uto, ki se od prireditve do prireditve vedno bolj polni z zabaveželjnim ob-

poroka. V božjepotni cerkvi sv. Roka nad Smarjem se je v sredo dne 24. novembra poročil mladenič Miroslav Novak od Sv. Roka z gđe. Julko Vreže, nečakinjo monsr. Vrežeta. Na gostiji so svatje nabrali za Prosvetno društvo v Smarju 110 Din, za kar vsem najlepša zahvala. Novoporočenemu paru obilo sreče.

Še o plazju na Pilštajnu. Naš kraj je tako tih, tako zapuščen in ločen od sveta. Plaz je pa spravlil k nam novo življenje, nenavadno vrvenje. Vojaki odhajajo vsako jutro na delo, zvečer se zopet vračajo v svoje »kasarne«. Kuhajo si v trgu in tam tudi dobijo svoje deleže zjutraj in zvečer; popoldne jim pa nosijo hrano na kraj, kjer delajo. Po obedu imajo dve uri odmora. Vse za prehrano potrebno dobijo sedaj redno iz Celja. Zdi se človeku, kakor da bi kopali strelske jarke: tu bolj plitve, tam zopet globoke, da se v njih popolnoma skrijejo. V teh mislih te še bolj potrjuje močno streljanje, ki se sliši od blizu na nasprotni strani. Domačini namreč vrtajo in razstreljujejo pečine ob okrajni cesti, da jo tako razširijo. Kamenje pa vozijo k plazju, da z njim zasipljejo odvaljalne jarke, ki jih kopljejo vojaki. Radovedni gledalci prihajajo od blizu in daleč, peš in na vozech! Ob nedeljah se vrste sploh ne pretrgajo: eni odhajajo, drugi pa prihajajo nepretrgoma do trde noči. V nedeljo, dne 21. novembra, se jih je samo iz Planine pripeljalo gledat 4 obloženi vozovi. Kaj pa plaz? Gre nevzdržno svojo pot naprej. Nič se ne zmeni ne za delavce in ne za gledalce. Delavce, ki ga prekopavajo, in radovedne gledalce, ki po njem hodijo, vse lepo mirno in počasi nese naprej. In fotografom, ki prihajajo s svojimi aparati in jih nastavlja sedaj na tem koncu, potem zopet na drugem, pravi tiho in resno: Pridi jutri in ne bom več tak, kot sem danes. In res! Dolg je že nad 1 km; okrajno cesto je pretrgal na dveh krajih v razdalji 320 metrov. Vzdignil je že strugo v Bistrici pod cesto, tako je voda začela močno in skrivnostno šumeti. Ze vzdiguje tudi zemljo onkraj potoka.

— Dne 24. novembra si je naš plaz ogledala zopet nova komisija. Prišel je izvedenec g. dr. Marijan Salopek, vseučiliški profesor v Ljubljani. Spremljal ga je g. Guzelj, inženjer pri gradbeni direkciji v Ljubljani. Pod vodstvom g. inženjerja Juga, ki vodi odvaljalna dela na plazju, župana g. Ivana Regvata in več domačinov je komisija pregledala plaz od začetka do konca in vso njegovo okolico. Strokovnjaško oko g. profesorja je takoj pri prvem pogledu na plaz in okolico natančno izpregledalo pravi položaj. Vsa vzhodna stran Pilštajna leži na plazoviti podlagi. Po novem deževju bo zavzel plaz veliko večji obseg, tako da je ogroženih še sedem stanovanjskih hiš, raztresenih po plazovitem ozemlju, in pokopališče. Komisija je tudi odobrila dosedanj načrt inženjerja g. Juga pri odvaljalnem delu. Samo treba bi bilo več delavcev: pa kaj, ko pa nikjer ni denarja. Tudi prizadeti domačini naj bi po navodilih g. inženjerja odvajali vodo s prekopov in izkopane jarke in proč od plaza. Če pride deževje, bo v kratkem času plaz zaprl Bistrico in bo treba preložiti strugo potoka, okrajno in občinsko cesto do trga.

Vlak ga je povozil. V sredo so našli na železniškem prelazu pri Kresnicah truplo mladega moža, katerega je vlak povozil. Malo dalje je ležalo kolo. Mladenec se je vozil s kolesom čez prelaz. Nenadoma je pridrvel tovorni vlak. Lokomotiva je kolesarja podrla na tla, mu pretrgala desno nogo ter ga tudi močno poškodovala po glavi. Kmalu po nesreči so ga železniški uslužbenci našli v krvi in nezavestnega ter ga po prvi pomoči odpeljali s prvim vlakom v Ljubljano.

Srce mu je zašil. Zdravniška veda je v zadnjih letih silno napredovala. Operacije, ki so se strokovnjakom še do nedavna zdele povsem nemogoče, danes niso več nikakr redkost. Med najobčutljivejše organe človeškega telesa spada med drugim tudi srce. Ranjeno srce je pomenilo do nedavna gotovo smrt. Izkušnje v svetovni vojni pa so pokazale, da pravočasna pomoč tudi v takih slučajih lahko reši življenje. V velikih mestih z modernimi zdravniškimi ustanovami so bile že ponovno izvršene take operacije, pri nas pa smo doslej bili še bolj skromni. Minulo soboto pa so pripeljali v beograjsko bolnico mizarskega učenca Branimira Markoviča, ki ga je v pretepu nekdo zabodel v prsa. Bolj mrtvega kot živega ga je rešilni oddelek pripeljal v bolnico, kjer so mu takoj nudili prvo pomoč. Službujoči zdravnik, ki je ranjenca preiskal, je ugotovil notranje krvavenje. Obvestil je o tem profesorja dr. Milivoja Krstiča.

činstvom. Pa nas naj obišče v temvečjem številu na veliki tomboli na jurjevsko nedeljo, ko bomo lovili srečo!

Veržej. Misijonski dan. Dekliška zveza priredi v nedeljo, dne 12. decembra v prostorih Marijanišča v proslavo Brezmadežne in v prid afrik. in salezij. misijonov lepo misijonsko igro »Afindra« in več ljubkih prizorov s petjem. Vabimo k obilni udeležbi.

Šmarje pri Jelšah. Pri nas se v Katoliškem domu naša društva dobro razvijajo. Prosvetno društvo je imelo pred kratkim svoj redni občni zbor. Društveni sestanki se bodo vršili po možnosti vedno mesečno. Predzadnji nedeljo je bil dobro obiskan sestanek, katerega je imel gospod okrajni ekonom Stamberger o gnojenju polja in o kmetijstvu sploh. Želimo, da bi se sestankov v vedno tako lepem številu tudi starejši može udeležili. Imeli smo tudi ustanovni občni zbor dramatičnega odseka, v katerem so izvoljeni gg. Meško, J. Turk, Nežka Anderluhova in Rok Leskovšek. Krožek deluje dobro. Ustanovila se je tudi šmarsko-rogaška orliška srenja s sedežem v Šmarju. Odsek dela dobro. Obojni naraščaj dela dobro pod vodstvom g. Meška. V Katoliškem domu se naseli tudi okoliška občinska pisarna, ker pri zidavi doma ni vztrajala vsled prizivov demokratov na svoj sejni sklep namreč, da prispeva 25.000 Din za vselej in se bi smela vključiti za lastninsko pravico, mora seveda sedaj cela občina radi par samoblastnežev plačevati najemnine oziroma v domu odškodnino. — Tako se godi v Šmarju.

Šmarje pri Jelšah. V nedeljo, dne 5. decembra se priredi v Katoliškem domu takoj po večernicah Miklavžev večer za našo orlovske mladine z malo igrice in razdeljevanjem daril. — Na gostiji Novak—Vreže se je nabralo za Prosvetno društvo 110 Din. Najlepša hvala in želimo mlademu paru prav obilo sreče.

Tečaj. V šmarskem Katoliškem domu bo od 12. do 17. decembra prosvetni in telovadni tečaj na katerega so vabljeni iz šmarskega, rogaškega in kozjanskega okraja vsi, ki se zanimajo za delo v organizaciji. Prijave sprejema orlovske okrožje v Šmarju pri Jelšah.

Sv. Križ tik Slatine. Tukajšnje Bralno društvo uprizaro v nedeljo dne 5. decembra resno in zanimivo igro »Veriga« popoldne po večernicah v društveni dvorani. Prijatelji poštene zabave prav iskreno povabljeni, zlasti iz šmarsko-rogaškega okraja, pa tudi od drugod bo vsak dobrodošel. Torej na svidenje! Bog živi!

Naša društva.

PROSLAVA 20 LETNICE IN OBČNI ZBOR PROSVETNE ZVEZE V MARIBORU

se je izvršil prav razveselivo in pričal, da je veliko one volje, s katero bodo delavci kršč. prosvete nudili narodu to, kar za svoje duhovno življenje, za svojo izobrazbo potrebuje. Prosvetna zveza v Mariboru, ki je naslednica prejšnje Slov. kršč. soc. zveze, obstoja že dvajset let. V tej dobi je izvršila veliko kulturno delo, ki ga ni mogoče prečeti, ne stehati, ne zmeriti, samo priznati: če bi tega prosvetnega dela ne bilo, Bog ve, kje bi bil danes naš narod!

Da bi se ob 20 letnici ustanovitve spomnili vseh, ki so to prosvetno delo začeli in ga zvesto in uspešno vršili, so katoliška prosvetna društva v Mariboru priredila posebno proslavo preteklo nedeljo, 28. novembra t. l. v dvorani Narodnega gledališča. Tu je nastopila katoliška omladina s svojo, širom Slovenije znano godbo na pihala, s svojim novim, mladim tamburaškim zborom, ki je tudi poskusil napraviti svoje prve korake v svet, Slov. pevsko društvo »Maribor«, ki postaja matica naših pevskih zborov na narodni meji, nam je zapelo pesmi ter pokazalo, da je že precej napredovalo in da lahko mirno pričakujemo še nadaljnjih uspehov. Ljudski oder je s svojo igro in godbo nudil prav umetniški užitek. Višek vse proslave pa je bil govor častnega predsednika Prosvetne zveze, našega voditelja dr. Antona Korošca. On je bil, ki je stal skupno z dr. Krekom, dr. Hohnjecem in mnogimi drugimi ob zibelki te, danes velike prosvetne organizacije. Povdaril je, kako velik zaklad za naš narod je prosveta, in sicer le krščanska prosveta in razkril ono skrivnostno moč, ki more ta zaklad dvigniti in narodu ohranjati, to je nesebična ljubezen in požrtvovalnost naših kulturnih delavcev, duhovnikov, učiteljev in raznih razumnikov, pa tudi naših pridnih odbornikov in odbornic po naših društvi.

Proslave so se udeležili zelo odlični gostje: škof dr. Andrej Karlin s stolnim kapljem, mestni župan dr. Leskovar, prosvetni šef dr. Poljanec in veliko število naših razumnikov. Iz Ljubljane so bili navzoči: predsednik Prosvetne zveze dr. Mohorič in tajnik Zor.

Ta je bolnika ponovno natančno preiskal ter ugotovil, da je ranjeno srce. Srce je bilo že tako oslabiljeno, da je jedva še mogel ugotoviti posamezne tripe. Po kratkem oklevalju se je odločil za nevarno operacijo srca. V navzočnosti treh zdravnikov-pomočnikov so ranjencu odprli prsni koš. Razrezati so mu morali v to svrhu tri rebra. Srčni mehur je bil napolnjen s krvjo in delovanje srca bi moralo vsak hip prenehati. Dr. Krstič je takoj prerezal mehur ter odstranil strnjeno kri. Nato se mu je posrečilo ustaviti krvavenje, nakar je mehur zopet sešil in operacija, ki je trajala jedva 20 minut, je bila izvršena. Bolnik se je kmalu zavedel in srce je začelo zopet navadno delovati. Operacija je popolnoma uspela. Življenje, ki je viselo samo še na nit, je rešeno. Vest o nenavadni operaciji, prvi te vrste v naši državi, je izzvala v zdravniških krogih občudovanje in splošno zanimanje. Operacija pa tudi dokazuje, da je tudi pri nas zdravniška veda na dostojni stopnji in da so na napačni poti oni, ki si domišljujejo, da so strokovnjaki le v inozemstvu.

Krvav konec roparske družbe. Dne 22. novembra se je imel med vasema Slivar in Kondol v skuplanskem okraju vršiti ogled na licu mesta, kjer je bila glasovita roparska družba Adema Bulke izvršila roparski umor. V ta namen so orožniki dovedli tjakaj Bulko in njegove tri roparske tovariše. Na nekem gosto obraščenem kraju so roparji vsi naenkrat začeli bežati hoteč uteči. Orožniki so zgrabili za puške in kjer se roparji na trikratni poziv niso ustavili, so streljali. Vsi štirje roparji so obležali mrtvi. S tem je Južna Srbija rešena najkrvoločnejše roparske družbe, ki je izvršila neshetno umorov, požigov in drugih zločinov.

Krvave kolone. V Slavoniji obstaja običaj, da se vrši ob kolinah velika pojedina, kakor pri nas na svatbah. K taki pojedini povabi gospodar svoje prijatelje, znanke in sorodnike. Seveda se ob takih prilikah tudi pridno »uničuje« alkohol. Razgreti duhovi često povzročijo prepir in pretep. Take krvave kolone so se vršile tudi minulo soboto v osiješki okolici. Bogati kmet Mita Grgič je povabil na kolone med drugimi tudi svoje brate in svojega očeta. Med pojedino pa so se bratje sporekli z očetom. Nastal je pretep, tekot katerega je sin Mita ustrelil svojega očeta, sin Nedad pa svojega brata Mito. Konec pretepu je napravilo orožništvo, ki je celo družino zaprlo.

Zemeljski plaz uničil celo mesto. V južni Franciji je zadnje tedne strašno deževalo. Posledice so bile velike povodnji in zemeljski plazovi, ki so napravili ogromno škodo. Strašno nesrečo je povzročil plaz pri mestu Nizza ob obali Sredozemskega morja. Tu leži malo mestce Roqueville na pobočju večjega hriba. Dne 24. novembra se je pričela nenadoma zemlja s hriba pomikati proti dolini. Strahovite množine zemlje, blato in vode so drvele vedno bolj naglo po pobočju in kmalu dosegale mesto. Prebivalci so bili od bohnena bližajočega se plaza še pravočasno opozorjeni in večina si je še rešila življenje, dočim so morali vse imetje prepustiti uničujoči zemlji. Posrečilo se je rešiti tudi bolnike iz bolnice. Vendar pa je plaz tako hitro pridrel, da je blato zalilo večje število hiš, iz katerih se prebivalci niso mogli več rešiti ter so bili usmrčeni. Med pokanjem tramovja in zidov je ogromna odeja zemlje polagoma pokrila hiše ter se z njimi vred valila naprej v dolino. Bil je strašen prizor, ko je plaz pokrnil in odnesel 50 hiš mesteca. 24 oseb je izgubilo pri tem svoje življenje. V dolini se je plaz ustavil. Izgledal je kot velikanski, nad 1 km dolg in 50 m visok nasip iz rujav, blatne zemlje, iz katere so štrleli kot palice ostanki gozdov, ki so prej pokrivali goro. Zemljo je posnelo z gore do skale.

Za dijaško kuhinjo se je darovalo ob posvetitvi družine Cviklove v Nebovi št. 1, župnija Sv. Peter pri Mariboru, 207.50 Din. Bog plačaj!

Porotni imenik za IV. redno zasedanje porote v letu 1926. — Porotniki: Zöhrer Marjan, Svečane 7; Zabovnik Janko, Ribnica na Pohorju; Braboša Jakob, Sodinci 9; Osojnik Janez, Gornja Radgona; Stimec Jože, Laporje 43; Heranja Franc, Pavlovci 12; Pečovnik Stefan, Frajham; Ravnjak Ivan, Ruše 35; Sinko Leopold, Gederovci 9; Predan Martin, Bukovci; Čeh Josip, Oblaki 81; Kegelnic Silvester, Koprivna 12; Lutar Stefan, Koplinski 11; Zamuda Miha, Ptuj; Petrun Ivan, Sv. Anton na Pohorju 24; Herga Janez; Gabernik 21; Purkhard Fr., Rošpoh 14; Rop Anton, Lormanec; Majcen Vinko, Ptuj; Maher Franc, Dolgoše 35; Polegeg Martin, Sp. Ložnica; Horvat Franc, Mostje 7; Puklavac Bolfenk, Hermanci 54; Vacac Jakob, Sp. Nova vas; Jurša Franc, Spod. Duplek; Roškar Martin, Gočova; Cas Aleš, Breznica; Stessel Jos., Tihšinci 62; Uršič Jožef, Verhole 36; Bivšek Miha, Volinjak; Vrabelj Franc, Vidanovci; Dagonik Josip, Gačnik; Kaiser Jurij, Studenice; Sinič Koloman, Stari Breznovci 6; Vajda Konrad, mehanik Ptuj; Goričan Anton, Novake.

VSEM TRPINOM VINIČARJEM!

Brezdvomno smo viničarji v gospodarskem, kakor tudi v socialnem oziru izmed vsega delavstva na najslabšem. Nimamo nobenega zavarovanja ne za bolezen, starost ali nezgodo. Naše tozadevne prošnje in vloge, viničarski red in drugo, vse leži nerešeno po raznih beograjskih miznicah.

Kdo je kriv? Prva in največja krivda je naša. Viničarskih družin je okrog 40.000. Vsaka izmed teh pa hodi svoja pota. Sloge in enotnosti ni med nami. Veliko pre malo je se onih, ki hodijo pravo pot, pot medsebojnega podpiranja in stanovske zavesti v združeni organizaciji »Strokovni zvezi viničarjev« s sedežem v Ljutomeru, ki je danes edina predstaviteljica viničarskega stanu in ki priredi v dneh 7. in 8. decembra v prostorih Katoliškega doma v Ljutomeru svoj

I. viničarski kongres,

na katerega vabi vse viničarje od blizu in daleč. Vabi pa tudi vse one, ki hočejo sodelovati pri reševanju viničarskega vprašanja.

Prvič bo ta dan v zgodovini našega več stoletja sem obstoječega stanu. Velik bo ta dan, ker bo viničar sam povedal svoje težnje in podal smernice za rešitev njegovega problema.

Polovična vožnja je dovoljena vsem udeležencem in sicer kupi vsak celo vozovnico, ki jo da na vstopni postaji žigosati in velja za legitimacijo, ki jo dobi na kongresu v Ljutomeru, tudi za nazaj.

Prvi dan kongresa, to je dne 7. decembra, se vrši pozdravni večer v dvorani g. Strasserja, drugi večer pa koncert in srečolov istotam.

Za pripravljajni odbor I. viničarskega kongresa:

Semenič Andrej, predsednik.

Peter Rozman, tajnik.

Pisma iz domačih krajev.

Trbonje. Pri nas smo obhajali od 21. do 25. novembra sveti misijon. Ljudje so se sv. misijona prav pridno udeleževali. Zupnija šteje 700 duš. Sv. obhajil pa je bilo 650. Če izvzamemo majhne otroke, nešolarje, lahko rečemo, da je pri tej redki slovesnosti cela župnija prešla sv. zakramente. Imamo seveda tudi pri nas, kakor povsod, nekaj izjem, ki se sv. misijona boje, kakor vrag križa. Sv. misijon je vodil č. g. p. Bonaventura iz kapucinskega reda v Studencih pri Mariboru. Zupljani so mu zato zelo hvaležni; z njim so izginili nekateri slabi predsodki, ki so jih ljudje imeli poprej o sv. misijonu. Naša župnijska cerkev pa dobi prihodno pomlad lep, nov cementni tlak. Naš kovač Gregor Rudolf, velik dobrodušnik cerkve, je daroval v ta namen 10.000 kron. Dobili pa bom polagoma tudi nove orglje. Vreme je postalo precej mrzlo, od Sv. Antona in Remšnika nas pozdravljajo beli možje, dočim so še pred dnevi v Trbonjah jagode cvetele.

Gor. Sv. Kungota. Od 21. do 28. novembra se je vršil sveti misijon v tukajšnji župniji. Vodila sta ga preč. gospoda misijonarja Kitak in Tavčar, in sicer z nadčloveško požrtvovalnostjo, kjer sta v pretresljivih, v srce segajočih govorih vplivala na trda srca, da so se odpirala. Več kot polovica župnija se je pridno udeleževala sv. misijonske pobožnosti skozi celih osem dni, prejemala sv. zakramente, žalostno pa je, da druga polovica župljanov ni opravila sv. misijonske pobožnosti. Dobro ljudstvo se je čeli čas sv. misijona kazalo kot vnete kristjane, ki jim je edna parola: »Reši dušo!« Misijonski zvon pa bo pel še 14 dni vsak večer iz visoke line cerkvenega stolpa ob 8. uri za izpreobrnjenje najbolj zakrknjenih srce naše župnije. Daj božje presv. Srce, odpri srca teh, ki te še ne ljubijo, in daj jim, da jim pade mrena iz njihovih duhovnih oč. Bog povrni, ker mi ne moremo in daj, da v Gor. Sv. Kungoti zavlada duhovna vesela spomlad! Bog plačaj veleugledni družini Gamserjevi, ki je velikodušno odstopila krasno sobo v svoji hiši za preč. g. misijonarje: Bog plačaj!

Brezola pri Račjem. Umrli je daleč naokrog poznani, izvrsten čevljar v mariborski bolnici Simon Frangež. Njegov življenje mu je pretrgala jetika, katero je občutil že več let. Zadnja njegova želja je bila, da ga spravijo v bolnico, kjer je drugi dan izdihnil. Pogreb se je vršil dne 26. novembra popoldne v Pobrežju. Zapuščena žena in enega otroka. Svetila mu večna luč.

Sv. Marko. Tukaj se je poročil v minulem mesecu Franc Bezjak, veleposesnikov sin v Moškanjcih, župnija Sv. Marjeta z našo mladenko Aniko Kekec iz Bukovca. Novemu paru želimo v novem stanu mnogo sreče, božjega blagoslova in zadovoljnosti.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Dne 14. novembra so zborovali pri g. Ivanuši v gostilni zopet naši demokrati ali »naprednjaki«. Govoril je 18 številni množici, trem ženskam, gospod Spindler iz Maribora. V govoru je navajal, da naj le volimo samostojne demokrate pri prihodnjih volitvah. Toda mi ne maramo samo sladkih besed in obljub, ampak mi spoznavamo stranke po njih dejanjih, poslance po njih splošnem zastopanju naših ljudskih teženj, tega pa pri samostojni demokrati stranki nismo dočakali. Zato tako stranko in njene ljudi, predvsem naše miklavško delovno ljudstvo odločno odklanjamo. Čeprav se je neki naš »naprednjak« rotil, da je on lažje brez siromakov, kakor siromašni delavci brez njega. To je prava napredna barva miklavških liberalcev. Ako nas sploh ne rabite drugacije, se za krogličo žuljavga viničarja tudi obrišite. Prihodnjaki pa se postavite s svojim stanikom javno, če si upate, pa vabila pošiljajte samo tistim, kateri so res vaši pristaši!

Sv. Urban pri Ptuj. Po kratkemu bolezni nas je zapustila, tri nepreskrbljene otroke in svojega moža, naša preljubljena žena in mati Lizika Arnuš. Bog jo je poklical k sebi 23. novembra. Pogreb se je vršil dne 26. novembra, ob 10. uri. Tem potom izrekamo zahvalo naši prečastiti duhovščini, ki jo je spremenjalo na zadnji poti, kakor tudi vsem sorodnikom in sosedom. Rajna je bila dobra gospodinja in ljubezniva mati svojih malih otročičev in stara komaj 26 let. Naj ji bo zemlja lahka in naj počiva v miru božjem.

Ljutomer. Kakor rožica med rožami je ležala ljubiteljica cvetja in zelenja Tratinikova Lojzka na mrtvaškem odru. Zapuščila je svojega dobrega Jankota in tri ljubke otročiče, ki jih je vzgajala v strogo krščanskem duhu. Hiral je na sušici. Radi svojega plemenitega značaja se je prikupila vsakemu, ki je prišel v stik z njo. Kako so jo vsi čislali, je pokazal njen pogreb dne 24. novembra. Mučenica, spavaj sladko!

Ljutomer. Bivši gojenec kmetijske šole na Grmu Ivan Vrbanič je prejel povodno zaključnega izpita kot najboljši učenec diplomo in dar srbskega poljoprivrednega društva, obstoječ iz kmetijskih knjig in sadjarskega orodja. Mladi odličnjak je sin Kleinovškovega oskrbnika g. Vrbaniča iz Radomerščaka. Častitavo starem in sinu.

Bunčani. — okraj Ljutomer. Velika nesreča je zadela našo vas dne 23. nov. t. l. Ob pol 10. uri je začelo goreti pri posestniku Fr. Lubi, od koder se je požar z velikansko naglico začel širiti. Nevarnost je bila tem večja, ker ljudje po večini niso bili doma in je vlekel močen veter. Upepeli je petim posestnikom 12 objektov. — Vsi se čudijo, kako je ogenj prizanesel posestniku M. Rantašu, ko je gorelo okoli njega. Tej rešitvi se ima zahvaliti hladnokrvnosti in previdnosti domačih, ki so bili takoj vti na strehi in je curkoma polivali, posebno so se izkazali bunčki in verženski fantje in dekleta. Na lice mesta je prišlo 23 brigadnic, med temi tudi radgona mestna motorna brigada, kateri so baje — mimogrede povedano — na meji delali sitnosti. Vsi so res delali z največjo požrtvovalnostjo in le temu se je zahvaliti, da se ogenj še ni dalje razširil. — Najbolj sta prizadeta posestnika Horvat in Sumak, katerima je vse do tal pogorelo.

Bunčani. Pri velikem požaru, ki je zadela našo vas, so sodelovale gložno skoro vse brigadne Ljutomerskega okraja, celo iz Ižakovec in Doležljovja so prihili nesrečnim vaščanom na pomoč. Pri cezanjevski brigadni so posebno vneto delali kleriki in dijaki verženske Marijanišča. — Tako prizadeti, kakor požara obvarovani posestniki se vsem najprisrčneje zahvaljujejo. — Država pa naj tudi priskoči na pomoč nesrečnejšem ali pa jim vsaj odpiše ves davek. Tudi srečni poglavar in komisar sta si ogledala kraj nesreče. Ogenj je nastal, kakor se govori, po otrokih.

Prihova. Na gostiji Hojnik-Višnar v Spodnjem Grušovju so veseli gostje nabrali za Družbo za širjenje vere 40 Din. Bog povrni!

Trnava — St. Rupert pri Gomilskem. Mnogi bližnji in daljni sosedje so prerokovali našemu letos, pomladi ustanovljenemu gasilnemu društvu že takoj ob njegovem rojstvu — smrti; nekateri iz škodoželjnosti, drugi iz malodušja. Toda društvo se krepko razvija ob brezprimerni požrtvovalnosti in trdni volji članov in drugih občanov. Je pa tudi najjačje v gasilski župi žalski. Pred kratkim si je nabavilo tudi moderno motorno brigadno. Zadnja veselica je dobro izpadla, čistega dobička je dala 21.781 Din. — Prostovoljni prispevki v denarju, odnosno v hmelju, znašajo da-

nes: vas Trnava darovala 34.201 Din, St. Rupert 11.895 Din, Orla vas 2530 Din, Zake 1385 Din, občina Gomilsko 2000 Din, dobrotniki iz drugih krajev 6144 Din. Bog plati!

Gospodarstvo.

MELIORACIJE ALI ZBOLJŠANJE ZEMLJIŠČ.

Naša Slovenija je zelo podvržena raznim vremenskim uimam in neugodam. Med tem, ko smo bivši vojni ujetniki videli v Rusiji samo eno večjo vremensko nesrečo, namreč leta 1917 hudo sušo, stiskajo našo Slovenijo poleg suše, ki tudi nastopa, tudi druge uime. Vsled bližine morja, visokih gor in drugih klimatičnih razmer nas večkrat obišče toča spomladi, in jeseni pa mnogokje slana uniči pridelke.

Zadnja leta pa je nastopilo deževje in povodnji v takem obsegu, kakor je bilo menda v drugem desetletju preteklega stoletja, ko je bila po naših krajih po ustnem izročilu starih ljudi velika lakota. Med tem, ko toča in pa mrzaz uničita samo nekaj občin, oziroma enkrat višje, drugičkrat pa nižje lege, pa so letošnji deževje in povodnji udarile skoro povsod. Po dolinah, ob rekah in potokih so bile velikanske poplave. Voda ni uničila le letošnjih pridelkov in pobrala mostove, ampak mnogokje, kar je najhujše, vzela v svojo strugo cele parcele in si razširila strugo. Kjer je prej bil travnik, njiva ali kaj drugega, je sedaj voda na struga. Zemljiška knjiga je postala pomanjkljiva.

Nič boljše, marsikje še slabše pa je po višinskih ali hribovitih legah. Časopisi nam poročajo sedaj o dveh velikih plazovih v Pilšanu in Sv. Petru nize Maribora, ki delata ogromno škodo. Nista to osamljena slučaja. Vzemimo n. pr. laški okraj. Na cesti od Rimskega toplice proti Jurkloštru vidiš na vsak kilometer, kjer je boljša zemlja, plaz. Istotako na okrajni cesti Laško—Rimske toplice. V celem laškem okraju je teren podvržen plazovom, ker je v zemlji voda in je pod ilovnato zemljo lapor. Pa tudi drugi okraji, kakor n. pr. kozjanski, šmarški tožijo o plazovih.

Leta 1900 so slovenski deželni poslanci za Stajersko zapustili deželno zbornico v Gradcu in izdali oklic na svoje volilce, kjer so razložili vzroke svojega izstopa. Med temi vzroki je tudi ta, da ohola nemška večina v dež. zboru ni hotela sprejeti predlogov zaradi regulacije naših rek in potokov.

Ko je po razširjenju volilne pravice prišlo slovensko zastopstvo močnejše v deželni zbor v Gradec, so tudi Nemci postali mehkejši in so se začele regulacije nekaterih rek. Precej velik uspeh so dosegli poslanci takratne naše Slovenske Kmetijske Zveze z zakonom o melioracijah za kraje, ki so podvrženi plazovom. Okrog leta 1906 se je začelo pridno drenaziranje. Na krajih, kjer je bila zemlja plazovju podvržena in kjer je bil plaz večji ali manjši, je dežela, oziroma država prispevala 60%, lastnik zemljišča pa 40%. Od leta 1906 do izbruha svetovne vojne leta 1914 se je to na bivšem Stajerskem marsikje napravilo in se je plaz tudi resnično ustavil. Ako se pa kje ni obneslo, je pa gotovo vzrok slabo in površno delo.

Stvar poklicnih inženjerjev je, da doženejo, ali je boljše drenaziranje z glinastimi cevmi, katere se vložijo v izkopane jarke, ali pa je boljše ta način, da se v globoko izkopane jarke vložijo kamenje, da se na ta način voda odpelje, kakor je n. pr. pred kakimi 50 leti bivša južna železnica ustavila plaz pri Rimskega toplicah.

Za navadno osuševanje mokrotnih parcel, kjer ni potrebno globokih rovov, je želea, ozir. država prispevala samo 40%, a lastnik zemljišča 60%.

Tudi lansko leto, ko se je v Belgradu sklepal med radikali in radičevci takozvani juljski sporazum, smo slišali od radičevcev obljube, da se bo začelo delati za gospodarsko zboljšanje na ta način, da bo vlada začela zemljišča osuševati, oziroma zboljševati. Toda ostalo je samo pri obljubah.

Na letošnjih mariborskih kmetijskih dnevih meseca avgusta se je zopet sprejela resolucija, katere zahteva, naj se zopet začne z melioracijami. Da bi belgrajska narodna skupščina kdaj pričela reševati take za našega kmeta koristne zakone, je zelo dvomljivo, kajti če se ne brigajo za nasipe ob Donavi in jim je vsled tega uničila poplava več tisoč orolov zemlje, tem manj se bodo brigali za našo Slovenijo.

Ravno tukaj vidimo vso pogubonost centralizma za našega slovenskega kmeta, a ne samo za kmeta, ampak za celokupen narod. Kajti zavedajmo se, ako bodo uničeni naši travniki, kar se je že marsikje zgodilo, kmet ne bode mogel zrediti in na trg postaviti težkih volov. Ako ne bode imel kmet za kaj dobiti denarja, ga tudi ne bosta dobila v roke trgovec in obrtnik.

Stojimo pred volitvami v oblastne skupščine. Naša sveta dolžnost je, da iz teh volitev pride v oblastno skupščino stranka, kateri ima že sedaj pokazati mnogo uspehov za našega kmeta. Sicer se dobro zavedamo, da te oblastne skupščine ne bodo imele pravice, kakor so jih imeli prejšnji deželni zbori. Nekaj se bo pa gotovo dalo storiti. In ravno tukaj, glede vremenskih nesreč in plazov, vsled katerih je ogroženo veliko našega kmetijskega ljudstva, se morajo združiti vsi: država, dežela, okraji in občine, kakor tudi posamezniki in storiti vse, kar je mogoče, da se nam od dedov podedovana zemlja ne bo uničila vsled plazov.

Če je parletno vladanje in gospodarstvo SLS na bivšem Kranjskem predručilo njen obraz, imamo upravičeno upanje, da bo tudi pri oblastnih skupščinah storila, kar bo sploh mogoče za naše ljudstvo.

PRETAKANJE SADJEVCA.

Med našim ljudstvom je vkoreninjena navada, da se sadjevca vobče ne pretaka, ker se baje skozi to pokvari. Kaj je na tem? Ta navada se mora na vsak način obsojati, ker vendar sadjevec ni drugega, kakor alkoholna pijača, ki jo pri katerem je nastal alkohol s pomočjo kvasnih gliv iz v sadju se nahajajočega sladkorja. Pri procesu vrenja se izločijo razne nečistosti in končno tudi glivice in njih produkti samo na dno soda in bi v doglednem času, ako ne bi pretočili, pričelo vse to gniti in nam zastupljati pijačo z nesnago in nam lahko, posebno če nismo preveč čisti v kletarstvu, iz tega nastane zavrelca, t. j. popolnoma pokvarjena pijača.